

CAPUT VI.

De irregularitatibus ex delicto.

71. *Quest. 1.* Quænam sunt delicta, quibus irregularitas est affixa? R. sequentia: 1. iteratio baptismi. 2. violatio censuræ. 3. exercitium Ordinis Sacri ab eo, qui non est ordinatus. 4. mala susceptio Sacri Ordinis. 5. Crimina infamia, & notoria. 6. homicidium, & mutilatio injusta. De singulis aliqua sunt scitu digna. Ac primo quoad iterationem baptismi non solum est irregularis, qui scienter rebaptizat, sed is, etiam, qui denuo baptizatur. Primum colligitur ex c. *Ex litterarum*, 2. autem expressum est in c. 4. *confirmandum* dist. 50. Si tamen iteratio baptismi sit occulta, vel ex metu sub conditione, vel sine intentione, nulla incurritur irregularitas, ut docet Tournelius cum Suario. Est tamen irregularis, qui absque necessitate baptizatur ab hæretico declarato ex c. *ventum est*: pariter is, qui differt baptizari usque ad mortis periculum, ex c. *Si quis d.* 57.

72. Ex capite violationis censuræ subjacet irregularitati, qui censure innodatus actum aliquem Ordinis solemniter exercet, nisi excuset ignorantia invincibilis, aut censura, qua ille est irretitus, sit tantum minor Excommunicatio, ex c. *si celebrat. de Cler.* aut actus, quem exercet, sit solum Ordinum minorum, etiam solemniter. Excusantur etiam qui sine solemnitate officia majorum Ordinum exequentur aut

actus jurisdictionis exercent, & non Ordinis.

73. Ex tertio capite incurrit irregularitatem Clericus, ministrans solemniter, scienter tamen, in Ordine sacro, quo caret. An autem id laicos comprehendat, diximus ubi de baptismo. Sacerdos autem simplex excipiendo Confessiones non incurrit irregularitatem quantumvis graviter peccet; cum re vera exercent actum Ordinis, quem habet, licet careat jurisdictione. Notandum est autem, eum, qui ligatus est duplici censura, et exercet actum Ordinis Sacri, id exprimere debere in petitione dispensationis; quamvis enim non incurrat duplicem irregularitatem, incurrit tamen unam, quæ cum duplici comparatur.

74. Quartum caput irregularitatis est indigna susceptio sacrorum Ordinum, scilicet dum quis non examinatus, non admissus, vel alio sui loco ad examen intruso, per dolum sese ingerit inter ordinandos. Constat ex tit. *de eo qui furt.* 1. Pariter fit irregularis, qui post matrimonium, etiam non consummatum sacris Ordinibus initiatur, renuente uxore, ut constat ex *Extrav. antiquo de voto*. Qui autem per saltum suscipit Ordines Sacros, potius suspensionem incurrit, quam irregularitatem, sed ab ea suspensione solus Pontifex dispensare potest, si crimen sit publicum; si autem sit occultum, potest etiam Episcopus, sicut & Regulares cum suis subditis, imo & cum exteris non minus quam in aliis irregularitatibus ubi vigeat privilegium.

75. *Quest. 2.* Quænam sunt gravia, & no-

toria crimina, quæ irregularitatem inducunt? R. ea, quæ a jure ipso secum ferunt annexam infamiam, ut adulterium, raptus, incestus, perjurium in judicio, ex c. *infames* 6. q. 1. Requiritur autem, ut crimen sit notum vel *juris fama*, vel *facti*. Infamia *juris* habetur per confessionem rei in judicio, vel per sententiam judicis, si minus damnantem, saltem delictum declarantem. *Facti* autem infamia per factum publicum, & notum majori parti urbis, oppidi, vicinæ, vel Communitatis, Crimen vero ut sit infame, debet esse ex eorum numero, quæ, dicuntur *qualificata*, vel saltem debet esse continuatum, ut adulterium. Potest autem quis incurrere irregularitatem ob delictum alienum, ut filii eorum, qui damnati sunt ob delictum læsæ Majestatis; filii nati ex meretrice, filii hæreticorum (licet de his, ut & de illegitimis neget Viva cum aliis) qui mortui sint in hæresi; sed ad irregularitatem horum omnium requiritur, ut nati sint post delictum.

76. Hæc tamen infamia, & irregularitas si sit facti, tollitur absque dispensatione per solam criminis emendationem constantem, & sinceram; secus si sit juris, quamvis eam quoque, perinde ac facti, tolli per baptismum, non sit improbable. Porro Episcopus nequit dispensare, ut infamis *facto* ad Sacros Ordines ascendat: potest tamen, ut in susceptis ministret, si crimina sint minora adulterio, & reus egerit pœnitentiam. Quod si infamia sit per sententiam judicis, potest ab illo tolli irregularitas per aliam sententiam, qua reo fama restituatur.

tur. Irregularitatem vero ob crimen parentum, vel ob officium infame, tolli per ingressum in Religionem, docent Salmanticenses.

77. *Quæst.* 3. Quid de irregularitate ex homicidio injusto, vel mutilatione? R. hæc oritur ab homicidio injusto, quod sit voluntarium vel in se, vel in causa proxime cum illo conjuncta, & comprehendit eos, qui ad ipsum injuste concurrunt, consulendo, mandando, cet. Idem dicimus de mutilatione voluntaria, per quam membrum aliquod præcipuum a corpore abscinditur, v. g. pes, manus, oculus, auris, cet. ut habetur in *Clem. un. de homic.* Et hoc verum est, etiam si quis se ipsum mutilet, aut qui se ipsum castraret, c. *si quis absciderit*; & qui se ipsum per culpam graviter deformaret, aut digitum, vel partem digiti sibi abscideret, ex c. *qui partem* d. 55. Non ita vero res esset, si alter abscideret tibi digitum. Quæ omnia locum habent, etiamsi mutilatio, vel homicidium sit fortuitum, modo sit voluntarium saltem in causa, præviso effectu, & neglecta debita diligentia ad illum impediendum.

78. Hinc circa homicidium notanda sunt sequentia, 1. irregularitatem incurrunt omnes, qui propria actione hominem occidunt; & quidem etiamsi homicida ante mortem facti pœniteat, ut cum Suario docet communis sententia contra paucos; nam qui causam ponit physicam mortis, v. g. lethale vulnus, aut venenum, etiamsi eam retractet, non impedit quominus causa pergat in mortem influere. Idem

dicit Suarius de eo, qui mandavit, si revocatio mandati forte non pervenit ad occisorem. 2. non incurrit irregularitatem qui lethaliter alium vulneravit, si mors non sequitur; ea enim a jure attribuitur occidenti, non vero conanti tantum occisionem. 3. neque est irregularis, qui primus lethaliter aliquem vulneravit, quem alii postea accedentes necarunt; si nempe primum vulnus tale non fuit, ut mortem causaverit, vel acceleraverit; secus si illud in mortem quodammodo influxerit.

79. Quarto: irregularitatem incurrunt omnes homicidium mandantes, vel consulentes ex c. *si quis*, dist. 50. Excusantur tamen, si mors non sequatur, aut constet mortem ex alia causa ortam fuisse. Cum vero dubitatur, an mandatum, vel consilium fuerit causa homicidii, an non; juxta multos ille, qui mandatum, vel consilium dedit, censendus est irregularis; atque hæc est communior, & verior sententia, quia possidet mandatum, vel consilium, donec constet oppositum, atque ideo in foro externo præsumitur, & damnatur tanquam irregularis. Sed non est improbabilis opinio excusans eum in foro interno; quia jura loquuntur de eo, qui certe sit causa homicidii, sive actione, sive mandato, sive consilio. 5. fiunt irregulares omnes, qui sponte sua cooperantur ad homicidium, vel ut illud celerius, audacius, vel securius fiat, sive adjuvent verbis, sive consiliis, sive armis, vel etiam præsentia. Non tamen sunt irregulares homicidium ab aliis patratum retinabentes; quamvis enim retinabitio com-

paretur mandato quoad culpam, sed non quod pœnam, nisi in jure sit expressum.

80. Denique qui potest impedire homicidium, & tamen non impedit, cum ad id ex charitate obligetur, non est irregularis, ut fatentur omnes. Quod si ad ex justitia teneatur ut medicus, advocatus, pater, tutor, dominus adhuc excusatur a Roncaglia, & aliis. Veruntamen eum dicunt irregularem Toletus, Suarius, & Navarrus, cum ipse vere dici possit homicida, utpote moraliter inferens alii mortem. Nec plura de homicidio voluntario: de fortuito vero, seu causali pauca subjungimus.

81. Ac primo incurritur irregularitas ab eo, qui periculum mortis prævidet ex aliqua sua actione, & tamen negligit cavere cum possit, & debeat. Patet ex *Clem. si furiosus de hom.* Hinc ebrius, qui prævidet ex ebrietate sua fieri facile posse, ut alterum occidat, fit irregularis, si re vera occidit. Sed non ita, si absque gravi culpa negligat impedire mortis alterius periculum, cum ad incurrendam irregularitatem ex delicto requiratur gravis culpa, ut est communis sententia DD.

82. Idem fere de mutilatione intelligendum, ut dictum est de homicidio voluntario, cum quo in jure comparatur c. 4. *de rapt. & c. ult. de homicidio*. Itaque ut eo capite quis evadat irregularis, necesse est, ut injuste membrum abscindat, quod in corpore proprium officium gerat ab aliis distinctum. Unde non est irregularis, qui dentes, capillos, cet. abscindit, & juxta multos neque is qui digitum alterius resecat; secus si

proprium. In hac autem irregularitate contracta propter mutilationem dispensare possunt Episcopi ex facultate Trid. a quo solum excipitur irregularitas ob homicidium voluntarium.

83. *Quest. 4.* Quinam excusantur ab irregularitate in homicidio fortuito? R. 1. non sunt irregulares, qui ægrotto assistunt, eique bona fide dant cibum vel potum præbent, vel loco movent, licet inde forte mors celerius sequatur, nisi interveniat culpa lata. Ita etiam non fit irregularis Sacerdos, jubens fieri abscissionem membri præscriptam a Medico, modo ipso non exequatur. 2. non est irregularis, qui procurat abortum foetus non animati, secus si animatus sit, *ex c. majores* 32. q. 2. Neque est irregularis, qui dat operam rei licitæ, & debitam adhibet diligentiam, ne mors sequatur, etiamsi forte accidat; contra si omittat prudentem diligentiam. Dans autem operam rei illicitæ, quomodolibet periculosæ, incurrit irregularitatem ex quavis culpa, etiam levi, si mors oriatur, secundum multorum opinionem; alii autem probabilius requirunt opus ita periculosum, ut ex eo mors sequatur frequenter, & præterea debita omittatur diligentia, ne mors oriatur. Hinc non est irregularis Magister, vel parens puerum moderate verberans, etsi casu moriatur; nisi si graviter excedat *ex c. presbyt. de homic.* Neque is, qui equitando in equo feroci alium occidit; neque is, qui feram, vel canem ferocem alit, & custodit, si forte ruptis repagulis aliquem interficiat, nisi ex ejus incuria id accidat.

84. Non est irregularis Medicus bona fide præbens ægrotto pharmacum dans illi mortem sine ulla ipsius culpa, saltem gravi, modo sit peritus, etiamsi sit Clericus, vel Monachus, & modo Clericus nulla utatur incisione, vel adustione, quæ illi prohibetur sub pœna irregularitatis, sicut & monachis. Denique non est irregularis, qui ad sui defensionem alium occidit, vel mutilat, servato moderamine inculpatae tutelæ *ex c. significasti* 18. Textus autem Tridentini, qui in contrarium afferri solet, est intelligendus de eo, qui in sui defensionem non utitur moderamine *ex decl. S. Cong. 1. Oct. 1688.* Alios casus circa fortuitum homicidium vide apud auctorem.

CAPUT VII.

De irregularitatibus ex defectu.

85. *Quest. 1.* Quinam sunt irregulares ex defectu animæ, vel rationis? R. sunt 1. amentes, Dæmoniâci, & Epileptici. 2. illiterati. 3. Neophyti. Circa amentes notandum est, eos non posse ordinari, si amentia ortum habuit ex causa permanenti, fundata, ut ait Suarius, in læsione organorum, vel humorum, quia isti facile in eundem morbum relabuntur; hinc statuitur in *c. maritum* 2. dist. 33. *non ordinandum... qui in furiam aliquando insanivit.* Verum amentia orta ex vi febris, vulneris, iræ, aut alterius passionis transeuntis non impedit ordinationem. Quod si amentia ordinato super-

veniat, non potest in ordine suscepto ministrare, quandiu ea duret, vel ejus periculum iudicio Episcopi, vel Prælati. Quod dictum est de amentibus, intellectum volumus de epilepticis, seu lunaticis, & dæmoniacis, ut patet ex tota *dist. 33.* & præsertim ex c. *Communitè*.

86. Sunt etiam irregulares *illiterati*, qui non sunt præditi doctrina necessaria tam ad ordines suscipiendos, quam ad exercendos, ut constat ex c. *illiteratus dist. 36.* & ex *Trid. Sess. 23. c. 4.* Tales autem censentur, qui ita ignorant latinam linguam, ut nesciant præstare ea, quæ pertinent ad ordinis exercitium. Sunt quoque irregulares neophyti, seu recentè ad fidem conversi; possunt autem ab Episcopo ordinari post decennium, ut Toletus ait, imò antea, si iudicet illos bene in moribus profecisse. De cetero irregulares ex defectu animæ non sunt capaces dispensationis, cum tales ex Divino jure sint inhabiles; quandiu autem dubia sit irregularitas, dispensari potest ab Episcopis; cessante vero causa irregularitatis, v. g. amentia, iudicio Medici poterunt Episcopi dispensare.

87. *Quæst. 1.* Quinam sunt irregulares ex defectu corporis? R. ii, quorum defectus impedit exercitium Ordinis, vel gravem affert deformitatem. Hinc sunt irregulares cæcus, surdus, claudus, mutus, valde in corpore deformes, ut leprosi, enormiter gibbi, pigmæi, sive nani, eunuchi, qui a se ipsis tales sunt, aliq̄ue monstrosi. De singulis aliqua notanda

sunt; ac primo cæcus visu omnino carens est irregularis ex c. *ult. dist. 55.* Quod si post ordinationem cæcus factus sit, poterit a R. Pontifice dispensari, ut sacris operetur, modo non sit periculum errandi. Orbis uno tantum oculo, nempe sinistro, communiter censetur irregularis; verum si cum dextro possit Canonem legere absque deformitate, est locus dispensationi. Qui vero visu debilis est, aut cæcitiens non est irregularis, nisi talis sit, ut legere nequeat Missale, etiam adjutus conspiciillis.

88. *Surdus* ex utraque aure, non tamen surdaster, sed surditas ordinationi superveniens non impedit facultatem celebrandi. *Mutus* quoque est irregularis, sed non blæsus, sive balbutiens, etiamsi cum aliqua difficultate verba proferat. *Claudus* etiam, qui sine baculo nequit ire ad altare ex c. *nullus Episcopus 57. de consec.* Hoc tamen explicat glossa: *si sine baculo non possit in altari sustentari.* Est quoque irregularis, qui pede ligneo est instructus; dedecet enim cum ea deformitate celebrare; verum si non sit magna deformitas, vel ea suppleri possit, iudicio Episcopi potest dispensari. Inter irregulares numeratur in c. *ult. de corp. vit.* carens una manu, aut digitis omnibus, vel saltem pollice. Item is, qui caret tribus posterioribus digitis; non tamen carens uno, vel altero digito minori. Notat autem Tournelyus, eum, qui caret indice, posse obtinere dispensationem.

89. Quod ad morbos attinet, hanc regulam tradunt DD. eum tantummodo morbum afferre

irregularitatem, qui vel exercitium Ordinis impediatur, vel grave scandalum afferat, aut indecentiam. Tales sunt paralysis continua, & gravis, tussis pariter continua cum periculo evomendi sanguinem, & his similia. Ratione quoque deformitatis corporis sunt irregulares, qui aut omnino carent naso, vel illum habent graviter inhonestum; qui privati sunt oculo sive dextro, sive sinistro, nisi per vitreum oculum ea deformitas suppleri possit; qui carent auribus, nisi capillis, vel aliter id vitium tegatur.

90. Leprosi quoque sunt irregulares ex c. *Tua nos de Cler. agrote*, ubi interdicitur leproso celebrare pro scandalo, & abominatione populi; unde si scandalum absit, celebrare poterit in privato sacello. Sunt quoque irregulares, laborantes morbo gallico, qui foras erumpat, uti & habentes, faciem fæde maculatam, vel labia abscisat, aut corrosa cum gravi deformitate. Idem dico de enormiter gibbis, pigmæis, vel aliter monstrosis. Sunt pariter irregulares hermaphroditi, etiamsi in eis sexus virilis prævaleat, qui tamen defectus, ait Toletus, non parit irregularitatem, si omnino sit occultus; hæc tamen distinctio aliis non arridet.

91. Quid vero de Eunuchis? R. qui propter infirmitatem, vel alterius injuriam ab aliis facti sunt Eunuchi, non sunt irregulares, ut patet ex c. *siquis de Medicis*. Contra vero sentiendum est de iis, qui se ipsos abscindunt ex c. *Si quis 4. dist. 55.*, & idem dicendum de eo, qui permittit se ab alio amputari, ut colligitur ex c. *si quis 9. d. 55.* Idem putat Suarius de eo, qui

causam dederit alteri, ut virilia sibi invito abscindantur, quem tamen Toletus negat esse irregularem. Quæ sententia valde probabilis est, ut & opinio eorum, qui censent non esse irregularem, qui permittit amputari sibi testiculos ad vocem conservandam.

92. *Quæst. 3.* Quinam sunt irregulares ex defectu natalium? R. omnes filii illegitimi, quia ratione originis viles reputantur. Ita ex c. 1. & fin. de fil. Presb. Et hoc etiamsi sint occulti. Tales autem redduntur legitimi per subsequens matrimonium inter eorum parentes, modo hi fuerint liberi ad ineundum matrimonium eo tempore, quo fuere concepti filii. Constat ex c. *tanta, qui filii sint legitimi*. Imo juxta Doctores aliquos sufficit, quod parentes fuerint liberi tempore natalis filiorum, ut isti pro legitimis habeantur; sed alii contrarium docent cum Suario, adeoque rem in medio relinquit Bened. XIV. in responsione ad Episcopum S. Dominici, in qua quæstionem aliam ita solvit: *sed cum certum est matrimonium inter illius parentes contractum, incertum vero tempus, quo filius conceptus, & in lucem editus fuerit, filium hunc legitimum censemus cum iudex in dubio debeat in bonum, & commoda proli propensus esse.*

93. Habentur quoque pro legitimis filii nati ex matrimonio re vera nullo, sed quod bona fide validum existimatur. Patet ex c. *cum inter 2. qui filii sint legitimi, c. ex tenore*, & aliis. Non ita res habet, si matrimonium fuerit nullum ob impedimentum aliquod dirimens, etiamsi ab illis ignoratum, si conjuges contraxerint absque de-

nuntiationibus, & facultate Episcopi, ut exprimitur in *c. Cum inhibito*. 3. Legitimantur quoque filii per professionem Religiosam, non tamen quoad dignitates Ordinis obtinendas, ex bulla Greg. XIII. Quamvis aliunde Prælati Regulares possint cum illis dispensare irregularitate natalium vi aliorum privilegiorum.

94. *Quæst.* 4. Quis potest dispensare in irregularitate ex defectu natalium? R. 1. Papa non solum potest dispensare, sed præbere legitimitatem, quæ auferat omnem irregularitatem quoad omnes effectus. R. 2. Episcopus dispensare potest quoad suspiciendos minores Ordines, & Beneficium simplex ex *c. 1. & 2. de fil. presb.* Pariter quoad obtinendos Canonicatus in Collegiatis, vel ad portiones non integras in Cathedralibus, atque alia beneficia, quibus non est annexus Ordo Sacer; non tamen ad Canonicatus in Cathedrali Ecclesia, quicquid dicat Pontas: quod verum censeo, etiamsi defectus sit occultus; facultas enim Episcopis a Tridentino concessa versatur tantum circa irregularitates ex delicto occulto, sed non ex defectu. Filii autem expositi quorum parentes omnino ignorantur, ab aliquibus habentur pro illegitimis, ab aliis censentur legitimi, atque his fabet declaratio Greg. XIV. an. 1501. in favorem Sodalitatis pro Expositis, quos ait non esse reputandos illegitimos, nisi tales probentur.

95. *Quarta* irregularitas oritur ex defectu ætatis; nam qui ante legitimam ætatem ordinatur, evadit irregularis, & suspensus ab exercitio Ordinis. *Quinta* ex defectu Sacramenti, sive

significationis Sacramenti matrimonii, eo quod bigamus non repræsentet perfecte unionem Christi cum Ecclesia, quippe qui carnem divisit in plures uxores. Jam vero triplex distinguitur bigamia. 1. est vera, cum quis verum cum duabus matrimonium successive contraxit, ex *c. præcipimus*, & *c. dubium de bigamia*. Debet autem esse consummatum, ut colligitur ex eodem capite, ubi ad bigamiam petitur conjugium commixtione corporum perfectum. 2. bigamia est *interpretativa*, cum quis ex juris interpretatione censetur bigamus, quamvis revera cum duabus non contraxerit. Hujusmodi sunt 1. quid ducit viduam ab alio cognitam, etiam si ducat invalide, secus, si a nemine cognitam ex *c. debitum*. 2. qui ducit mulierem ab alio corruptam, ex *c. ult. d. 51.* non est tamen bigamus, ducens mulierem a se prius corruptam. 3. cognoscens uxorem, postquam illa adulterium commisit. A duabus autem his ultimis irregularitatibus non excusat bona fides, ut communiter DD. affirmant, quia proveniunt ex defectu.

96. Alia bigamia dicitur *similitudinis*, ea scilicet, qua quis post solemnem professionem, aut post sacrum Ordinem susceptum attentavit matrimonium, etiam cum Virgine, & cum ea copulam habuit; constat ex *c. 4. de bigamia*, & ex Can. *quotquot* 27. q. 1. Est autem ratio, quia qui voto solemnem adstrictus est, censetur esse Christo conjunctus spirituali quodam matrimonio. Unde si conjugatur alteri per matrimonium attentatum, quantum in se est duo celebrat matrimonia, saltem quoad similitudinem,

estque similis bigamo adeoque irregularis.

97. *Sexta* irregularitas oritur ex infamia sive juris, sive facti. Infamia juris oritur ex delicto proprio, vel parentum, quod annexam habet poenam infamiae, atque etiam ex vili conditione personae. *Facti* autem infamia ex enormi delicto, si sit publicum; occultum enim, nisi sit homicidium, & violatio censuræ non parit irregularitatem infamiae. *Septima* oritur ex defectu libertatis, ob quam sunt irregulares omnes servi proprie dicti, & secundum Laymanum, etiam originis Servi, donec plenam consequantur libertatem. Quam illi adipiscuntur, ex quo tonsura initiantur, Domino non repugnante, aut per annum integrum disimulante; quod si, invito Domino ordinentur, remanent servi in iis saltem functionibus, quæ cum novo statu non pugnant: ex c. si servus, & c. nulli dist. 54.

98. Ex capite defectus libertatis suat irregulares etiam conjugati, nisi uxores consentiant, & castitatem voveant. Pariter Curiales, id est, sæculari curiæ adstricti juramento, vel stipendio, ut iudices, advocati, cet. quando talia officia exercent, nisi specialem habeant dispensationem aut alicubi consuetudo id ferat in causis civilibus.

99. *Septima* irregularitas oritur ex defectu lenitatis, quam incurrit quicumque voluntarie, & proxime, etiam juste concurrat ad mortem alterius; vel ejus accelerationem, vel mutilationem effectu secuto. Ita enim statuit Ecclesia, ut Sacerdos, qui gerit personam Christi, imitetur ejus lenitatem, & mansuetudinem, & sese

in omnibus gerat, tanquam ministrum pacis, unoinis & vivificationis. Hinc est irregularis 1. iudex, ferens sententiam mortis, vel mutilationis. 2. assessores iudicis, scribæ, notarii, testes, accusator, advocatus, procurator, satellites, & omnes denique proxime ad sententiam mortis concurrentes. 3. qui in bello justo offensivo occidit, est irregularis; non vero si alii occidant; in bello defensivo neque ipse occidens. In bello vero injusto si unus moriatur, omnes sunt irregulares, ut docent Theologi cum D. Thoma 2. 2. q. 64.

100. Notat autem Bened. XIV. *Notif.* 102. Clericum, qui militans in conflictu, scopulum adhibuerit, esse irregularem, etiamsi juramentum præstet se nullum occidisse; modo fuerit sacris initiatus, aut beneficiatus. Qui vero hortatur alios ad occidendum in genere in bello justo, non est irregularis: erit vero, si hortetur ad occidendum aliquem in particulari; quamvis aliqui etiam eum eximant ab irregularitate, quia textus non loquitur expresse nisi de occidente, vel mutilante. Universim autem loquendo non est irregularis, qui non nisi remote ad mortem alterius concurrat, ut qui gladios acuit, aut vendit, legislator capitales leges ferens, aut suadens Principi, ut legem ferat, concionator dicens, in genere puniendos esse malefactores, Confesarius interrogatus de reo, an mortem mereatur, si respondeat, iudicem sine acceptance personarum fungi debere suo munere. Contra aliqui sentiunt de Confessario, vel alio, qui consultus a iudice in particulari de aliquo reo,

respondeat esse occidendum. Quamquam & hunc non esse irregularem, probabilius censent Holzm. Salmant. Laymanus, & alii. Addit etiam Tournelius, nec fieri irregularem Confessarium, si moneat carnificem, ut suo munere fungatur. Imo valde probabilis est eorum sententia, qui censent ex justo homicidio neminem evadere irregularem, nisi ad illud concurrat ut publicus minister justitiæ, sive ad causæ probationem, sive ad sententiæ executionem V. Tournelyum.

101. Excusantur etiam ab irregularitate, qui solum *passive* concurrunt ad alterius mortem, ut Confessarius hortans reum ad fatendam veritatem, vel ad acquiescendum sententiæ justæ. Pariter ii, qui licet adjuvent quodammodo ad mortem, sed in illam non influunt, ut ferentes ligna, ut comburatur is, qui jam antea fuerat suffocatus; assistentes supplicio etiam Clerici, si præsentia sua non influant in mortem; quamvis olim Clericis prohibitum fuerit hujusmodi suppliciis interesse, c. *sententiam*. Canon enim hic vel est abrogatus, ut nonnulli putant, vel non obligat saltem sub gravi. Confessarius, & qui reum comitantur ad supplicium, non fiunt irregulares, etiamsi forte iumentum stimulent, ut properet, vel jubeant reum scalam ascendere, vel quid simile operentur.

102. Denique nec sunt irregulares iudices Ecclesiastici degradatum tradentes brachio sæculari, nec Clerici accusantes reum in causa criminali, modo expresse protestentur sese non intendere, ut puniatur pœna sanguinis, sed

tantum ut sibi, vel suis satisfaciat, vel impediantur mala sibi imminencia. Possunt quoque aliquando ab irregularitate excusari ad mortem proxime cooperantes ex defectu deliberationis aut advertentiæ, quia irregularitas requirit actum humanum plene voluntariam, ac deliberatum. Hinc legitur in *Clement. de homic. Si furiosus aut infans, seu dormiens hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit. V. A.*

Nota: ea fere omnia, in quibus ab auctore dissentimus, peculiari caractere, aut virgulis distincta reperies, præter accessiones aliquas, & leves castigationes, quas interdum insertas animadvertet, qui in Ligorii scriptis versatus fuerit.

APPENDIX

De damnatis ab Ecclesia propositionibus.

Quamquam omnes fere ab Ecclesia damnatæ theses suis quæque locis secundum rerum ordinem insertæ reperiantur in hac Epitome, visum est tamen in utilitatem studiosæ Juventutis eas simul colligere ad calcem hujus operis, ut eas quisque possit, cum res exigat, sub oculis habere, & consulere. Doctrinam vero proscriptam, quæ ad mores per se non spectat, ut minus necessariam omnino prætermitemus.